EGWYDDORION BEIBLAIDD AMAETHYDDIAETH

BIBLICAL PRINCIPLES OF AGRICULTURE

Na chasáu waith llafurus,
na ffermio, yr hwn a ordeiniodd
y Goruchaf. Sirach 7:15

Sut i Ostwng Prisiau Bwyd

Gwaharddwch bornograffi a golygfeydd synhwyraidd mewn ffilmiau oherwydd bydd y mathau hyn o adloniant yn arwain at newyn. (Tobit 4:13)
Bydd newyn yn cynyddu pris bwyd yn esbonyddol. (2 Brenhinoedd 6:25)
Peidiwch â mastyrbio oherwydd bydd yn eich gwneud yn ddiog. (Doethineb Solomon 3:14, Diarhebion 24:30-34)
Gwnewch bolisi o DIM GWEITHIO DIM BWYTA. (2 Thesaloniaid 3:10)

Gwneud y mwyaf o adnoddau naturiol. Dyrannu pob tir glan yr afon ar gyfer ffermio. Gwneud pympiau dŵr neu ffynhonnau i bob aelwyd yn enwedig i'r rhai sydd ymhell o'r afonydd. (Eseia 32:20)
Casglwch ddŵr glaw. (Lefiticus 26:3-5)
Bridio ychen. (Diarhebion 14:4)

Hyrwyddo mawredd a gwerth amaethyddiaeth. (Llythyr Aristeas 5:9-10,13)
Anogwch ddinasyddion i dyfu eu bwyd eu hunain. (Diarhebion 6:6-8, Diarhebion 27:23-27)
Dylai pob dinas allu cyflenwi ei bwyd ei hun. (Genesis 41:48)

Pumog

A dywedodd Duw, Dyged y ddaear laswellt, llysieuyn yn dwyn had, a choeden ffrwythlon yn dwyn ffrwyth wrth ei rhywogaeth, y mae ei had ynddi ei hun, ar y ddaear: ac felly y bu. A dygodd y ddaear laswellt, a llysieuyn yn dwyn had wrth ei rywogaeth, a choeden yn dwyn ffrwyth, y mae ei had ynddi ei hun, wrth ei rhywogaeth: a gwelodd Duw fod hynny'n dda. A dywedodd Duw, Wele, rhoddais i chwi bob llysieuyn yn dwyn had, sydd ar wyneb yr holl ddaear, a phob coeden, yr hon y mae ffrwyth coeden yn dwyn had ynddi; i chwi y bydd yn fwyd. Genesis 1:11-12,29

A dywedodd Duw, Gwnawn ddyn yn ein delw ni, yn ôl ein tebygrwydd ni: a bydded iddynt arglwyddiaethu ar bysgod y môr, ac ar adar yr awyr, ac ar yr anifeiliaid, ac ar yr holl ddaear, ac ar bob peth sy'n ymlusgo ar y ddaear. Felly creodd Duw ddyn yn ei ddelw ei hun, ar ddelw Duw y creodd efe ef; yn wryw ac yn fenyw y creodd hwynt. A bendithiodd Duw hwynt, a dywedodd Duw wrthynt, Byddwch ffrwythlon, ac amlhewch, a llenwch y ddaear, a darostyngwch hi: ac arglwyddiaethwch ar bysgod y môr, ac ar adar yr awyr, ac ar bob peth byw sy'n symud ar y ddaear. Genesis 1:26-28

A gwnaeth i'r ARGLWYDD Dduw dyfu o'r ddaear bob coeden ddymunol i'r golwg, a da i fwyta ohoni; a phren y bywyd hefyd yng nghanol yr ardd, a phren gwybodaeth da a drwg. Genesis 2:9

A dywedodd wrth Adda, Oherwydd iti wrando ar lais dy wraig, a bwyta o'r goeden a orchmynnais i ti amdani, gan ddywedyd, Na fwytei ohoni: melltigedig yw'r ddaear er dy fwyn di; mewn galar y bwytei ohoni holl ddyddiau dy einioes; drain hefyd ac ysgall y bydd yn ei ddwyn i ti; a thi a fwytei lysieuyn y maes; yng nghwys dy wyneb y bwytei fara, nes dychweli i'r ddaear; oherwydd ohono y'th gymerwyd: oherwydd llwch wyt ti, ac i lwch y dychweli. Genesis 3:17-19

Am hynny anfonodd yr ARGLWYDD Dduw ef allan o ardd Eden, i drin y ddaear y cymerwyd ef ohoni. Genesis 3:23

Yna heuodd Isaac yn y tir hwnnw, a derbyniodd yn y flwyddyn honno ganwaith: a bendithiodd yr ARGLWYDD ef. Genesis 26:12

Yn awr gan hynny, bydded i Pharo chwilio am ŵr call a doeth, a'i osod dros wlad yr Aifft. Bydded i Pharo wneud hyn, a bydded iddo benodi swyddogion dros y wlad, a chymryd y bumed ran o wlad yr Aifft yn y saith mlynedd helaeth. A bydded iddynt gasglu holl fwyd y blynyddoedd da hynny a ddaw, a chasglu ŷd dan law Pharo, a chadw bwyd yn y dinasoedd. A bydd y bwyd hwnnw'n storfa i'r wlad ar gyfer y saith mlynedd o newyn, a fydd yng ngwlad yr Aifft; rhag i'r wlad ddifetha oherwydd y newyn. Genesis 41:33-36

Ac efe a gasglodd holl fwyd y saith mlynedd, y rhai a fu yng ngwlad yr Aifft, ac a osododd y bwyd yn y dinasoedd: bwyd y maes, yr hwn oedd o amgylch pob dinas, a osododd ynddo efe. Genesis 41:48

A dechreuodd y saith mlynedd o newyn ddod, fel y dywedodd Joseff: ac yr oedd newyn ym mhob gwlad; ond yr oedd bara yn holl wlad yr Aifft. A phan newynodd holl wlad yr Aifft, gwaeddodd y bobl ar Pharo am fara: a dywedodd Pharo wrth yr holl Eifftiaid, Ewch at Joseff; gwnewch yr hyn a ddywed efe wrthych. Genesis 41:54-55

A Joseff a gynhaliodd ei dad, a'i frodyr, a holl deulu ei dad, â bara, yn ôl eu teuluoedd. Ac nid oedd bara yn yr holl wlad; canys yr oedd y newyn yn drwm iawn, fel y llewygodd gwlad yr Aifft a holl wlad Canaan oherwydd y newyn. A chasglodd Joseff yr holl arian a gafwyd yng ngwlad yr Aifft, ac yng ngwlad Canaan, am yr ŷd a brynasant: a dug Joseff yr arian i dŷ Pharo. A phan fethodd arian yng ngwlad yr Aifft, ac yng ngwlad Canaan, daeth yr holl Eifftiaid at Joseff, a dweud, Rhowch fara i ni: canys pam y byddem farw yn dy ŵydd? canys fethodd yr arian. A dywedodd Joseff, Rhowch eich anifeiliaid; a rhoddaf i chwi am eich anifeiliaid, os metha'r arian. A daethant â'u hanifeiliaid at Joseff: a rhoddodd Joseff fara iddynt yn gyfnewid am geffylau, ac am y praidd, ac am anifeiliaid y buchesi, ac am yr asynnod: ac efe a'u porthodd â bara am eu holl anifeiliaid am y flwyddyn honno. Pan ddaeth y flwyddyn honno i ben, daethant ato yn yr ail flwyddyn, a dweud wrtho, Ni cheliwn ni rhag fy arglwydd fod ein harian wedi darfod; mae ein buchesi hefyd gan fy arglwydd; nid oes dim ar ôl yng ngolwg fy arglwydd, ond ein cyrff, a'n tiroedd. Pam y byddwn ni farw o flaen dy lygaid, ni a'n tir? Pryn ni a'n tir am fara, a byddwn ni a'n tir yn weision i Pharo: a dyro had i ni, fel y byddom fyw, ac na fyddom farw, rhag i'r tir fod yn anghyfannedd. A phrynodd Joseff holl dir yr Aifft i Pharo; oherwydd gwerthodd yr Eifftiaid bob un ei faes, am fod y newyn yn drech arnynt: felly daeth y tir yn eiddo Pharo. Ac am y bobl, symudodd hwy i ddinasoedd o un pen i derfynau'r Aifft hyd at y pen arall. Genesis 47:12-21

Yna dywedodd Joseff wrth y bobl, Wele, prynais chwi heddiw a'ch tir i Pharo: wele, dyma had i chwi, a heuwch y tir. Ac yn y cynnyrch, rhoddwch y bumed ran i Pharo, a phedair rhan fydd yn eiddo i chwi eich hunain, yn had y maes, ac yn fwyd i chwi, ac i'r rhai yn eich teuluoedd, ac yn fwyd i'ch rhai bach. Genesis 47:23-24

A chwe blynedd y byddi'n hau dy dir, ac yn casglu ei ffrwythau: Ond y seithfed flwyddyn y byddi'n ei adael i orffwys a gorwedd yn llonydd; fel y gallo tlodion dy bobl fwyta: a'r hyn a adawant, bydd anifeiliaid y maes yn ei fwyta. Yn yr un modd y byddi'n delio â'th winllan, ac â'th olewydd. Exodus 23:10-11

A gwasanaethwch yr ARGLWYDD eich Duw, ac efe a fendithia dy fara a'th ddŵr; a mi a gymeraf glefyd ymaith o'th blith. Exodus 23:25

A phan fyddwch yn medi cynhaeaf eich tir, na fydd yn medi holl gyrnau eich cae, ac na fydd yn casglu lloffion eich cynhaeaf. Ac na fydd yn lloffio eich gwinllan, ac na fydd yn casglu pob grawnwin o'ch gwinllan; gadewch hwy i'r tlawd a'r dieithr: Myfi yw'r ARGLWYDD eich Duw. Lefiticus 19:9-10

Cadwch fy neddfau. Na ad i'ch anifeiliaid gyfathrachu â rhywogaethau amrywiol: na hau eich cae â had cymysg: ac na ddodwch ddilledyn cymysg o liain a gwlân arnoch. Lefiticus 19:19

A phan ddewch i'r wlad, a phlannu pob math o goed bwyd, yna cyfrifwch ei ffrwyth yn ddienwaededig: tair blynedd y bydd yn ddienwaededig i chwi: ni fwyteir ohono. Lefiticus 19:23

A phan fyddoch yn medi cynhaeaf eich tir, na fydded i chwi gael gwared ar gyrion eich cae pan fyddech yn medi, ac na fydded i chwi gasglu lloffion eich cynhaeaf: gadaw hwynt i'r tlawd, ac i'r dieithr: myfi yw'r ARGLWYDD eich Duw. Lefiticus 23:22

Chwe blynedd y byddi'n hau dy faes, a chwe blynedd y byddi'n tocio dy winllan, ac yn casglu ei ffrwyth; ond yn y seithfed flwyddyn bydd Saboth gorffwys i'r tir, Saboth i'r ARGLWYDD: na heua dy faes, ac na thocio dy winllan. Lefiticus 25:3-4

Jiwbil fydd y ddegfed flwyddyn a deugain honno i chi: na heuwch, na medi'r hyn sy'n tyfu ohono'i hun ynddi, na chasglu grawnwin eich gwinwydd heb ei drin ynddi. Oherwydd y jiwbil yw hi; bydd yn sanctaidd i chi: bwytewch ei chynnyrch allan o'r cae. Lefiticus 25:11-12

Am hynny gwnewch fy neddfau, a chadwch fy marnedigaethau, a gwnewch hwynt; a chewch fyw yn y tir mewn diogelwch. A bydd y tir yn rhoi ei ffrwyth, a byddwch yn bwyta'ch digon, ac yn byw ynddo mewn diogelwch. Ac os dywedwch, Beth a fwytawn y seithfed flwyddyn? wele, ni heuwn, ac ni chasglwyd ein cynnyrch: Yna y gorchmynnaf fy mendith arnoch yn y chweched flwyddyn, a bydd yn dwyn ffrwyth am dair blynedd. A heuwch yr wythfed flwyddyn, a bwytawch eto o'r hen ffrwyth hyd y nawfed flwyddyn; nes i'w ffrwyth ddod i mewn, bwytewch o'r hen drysor. Lefiticus 25:18-22

Os rhodiwch yn fy neddfau, a chadwch fy ngorchmynion, a'u gwneud; Yna rhoddaf law i chwi yn ei amser, a bydd y tir yn rhoi ei gynnyrch, a bydd coed y maes yn rhoi eu ffrwyth. A bydd eich dyrnu yn cyrraedd hyd y cynhaeaf, a bydd y cynhaeaf yn cyrraedd hyd amser hau: a byddwch yn bwyta eich bara yn llawn, ac yn byw yn eich tir yn ddiogel. Lefiticus 26:3-5

A holl ddegwm y tir, boed o had y tir, neu o ffrwyth y coed, yw eiddo'r ARGLWYDD: sanctaidd i'r ARGLWYDD y mae. Lefiticus 27:30

Oherwydd y mae'r ARGLWYDD dy Dduw yn dy ddwyn i wlad dda, gwlad o nentydd dŵr, o ffynhonnau a dyfnderoedd yn tarddu o ddyffrynnoedd a bryniau; gwlad o wenith, a haidd, a gwinwydd, a choed ffigys, a phomgranadau; gwlad o olewydd, a mêl; gwlad lle y bwytit fara heb brinder, ni fydd arnat eisiau dim ynddo; gwlad y mae ei cherrig yn haearn, ac o'i fryniau y gelli

gloddio pres. Pan fyddi wedi bwyta a bod yn llawn, yna bendithi'r ARGLWYDD dy Dduw am y wlad dda a roddodd efe i ti. Deuteronomium 8:7-10

A bydd, os gwrandewch yn ddyfal ar fy ngorchmynion yr wyf yn eu gorchymyn i chwi heddiw, i garu'r ARGLWYDD eich Duw, ac i'w wasanaethu â'ch holl galon ac â'ch holl enaid, y rhoddaf i chwi law eich tir yn ei amser priodol, y glaw cyntaf a'r glaw diweddar, fel y casgloch eich ŷd, a'ch gwin, a'ch olew. A byddaf yn anfon glaswellt yn eich meysydd i'ch anifeiliaid, fel y bwytaoch a bod yn ddigon. Deuteronomium 11:13-15

Ti a ddegwm yn wir holl gynnyrch dy had, a ddygir allan o flwyddyn i flwyddyn gan y maes. Deuteronomium 14:22

Na heua dy winllan â hadau amrywiol: rhag i ffrwyth dy had a heuaist, a ffrwyth dy winllan, gael ei halogi. Deuteronomium 22:9

Pan fyddi'n torri dy gynhaeaf yn dy faes, ac yn anghofio ysgub yn y maes, na ddychwel i'w chymryd: bydded hi i'r dieithr, i'r amddifad, ac i'r weddw: fel y bendithio'r ARGLWYDD dy Dduw di ym mhob gwaith a wnei. Deuteronomium 24:19

A bydd, os gwrandewi'n ddyfal ar lais yr ARGLWYDD dy Dduw, i gadw a gwneud ei holl orchmynion ef yr wyf yn eu gorchymyn i ti heddiw, y bydd yr ARGLWYDD dy Dduw yn dy osod yn uchel uwchlaw holl genhedloedd y ddaear: A'r holl fendithion hyn a ddaw arnat, ac a'th oddiweddant, os gwrandewi ar lais yr ARGLWYDD dy Dduw. Bendigedig fyddi yn y ddinas, a bendigedig fyddi yn y maes. Bendigedig fydd ffrwyth dy gorff, a ffrwyth dy dir, a ffrwyth dy anifeiliaid, cynnydd dy wartheg, a phreiddiau dy ddefaid. Bendigedig fydd dy fasged a'th drysor. Deuteronomium 28:1-5

A bydd yr ARGLWYDD yn dy wneud yn helaeth mewn nwyddau, yn ffrwyth dy gorff, ac yn ffrwyth dy anifeiliaid, ac yn ffrwyth dy dir, yn y tir a dyngodd yr ARGLWYDD i'th dadau ei roi i ti. Bydd yr ARGLWYDD yn agor i ti ei drysor da, sef y nefoedd, i roi'r glaw i'th dir yn ei amser, ac i fendithio holl waith dy law: a thi a fenthycia i genhedloedd lawer, ac ni fyddi'n benthyca. Deuteronomium 28:11-12

Hanes

Felly ti, a'th feibion, a'th weision, a driniwch y tir iddo ef, a thi a ddwg y ffrwythau i mewn, fel y byddo bwyd i fab dy feistr i'w fwyta: ond Meffiboseth mab dy feistr a fwyta fara bob amser ar fy mwrdd i. Ac yr oedd gan Siba bymtheg o feibion ac ugain o weision. 2 Samuel 9:10

A bu newyn mawr yn Samaria: ac wele, hwy a'i gwarchaeasant, nes gwerthu pen asyn am bedwar ugain darn o arian, a phedair rhan cab o dail colomen am bum darn o arian. 2 Brenhinoedd 6:25

Gorchmynnodd hefyd i'r bobl oedd yn byw yn Jerwsalem roi cyfran yr offeiriaid a'r Lefiaid, er mwyn iddynt gael eu calonogi yng nghyfraith yr ARGLWYDD. A chyn gynted ag y daeth y gorchymyn allan, dygodd meibion Israel yn helaeth flaenffrwyth ŷd, gwin, ac olew, a mêl, a holl gynnyrch y maes; a daethant â degwm pob peth i mewn yn helaeth. Ac ynghylch meibion Israel a Jwda, oedd yn byw yn

ninasoedd Jwda, hwy a ddygasant hefyd ddegwm ychen a defaid, a degwm y pethau sanctaidd a gysegrwyd i'r ARGLWYDD eu Duw, a'u gosod yn bentyrrau. 2 Cronicl 31:4-6

Ac i ddwyn blaenffrwyth ein tir, a blaenffrwyth holl ffrwyth yr holl goed, flwyddyn ar ôl blwyddyn, i dŷ'r ARGLWYDD: Hefyd cyntaf-anedig ein meibion, a'n hanifeiliaid, fel y mae'n ysgrifenedig yn y gyfraith, a chyntaf-anedig ein gwartheg a'n praidd, i'w dwyn i dŷ ein Duw, at yr offeiriaid sy'n gweinidogaethu yn nhŷ ein Duw: Ac i ni ddwyn blaenffrwyth ein toes, a'n hoffrymau, a ffrwyth pob math o goed, o win ac o olew, at yr offeiriaid, i ystafelloedd tŷ ein Duw; a degwm ein tir i'r Lefiaid, fel y byddai gan y Lefiaid hynny'r degwm ym mhob un o ddinasoedd ein tir. A bydd yr offeiriad mab Aaron gyda'r Lefiaid, pan fyddo'r Lefiaid yn cymryd degwm: a bydd y Lefiaid yn dwyn degwm y degwm i fyny i dŷ ein Duw, i'r ystafelloedd, i'r trysorfa. Oherwydd bydd plant Israel a plant Lefi yn dwyn offrwm yr ŷd, y gwin newydd, a'r olew, i'r ystafelloedd, lle mae llestri'r cysegr, a'r offeiriaid sy'n gwasanaethu, a'r porthorion, a'r cantorion: ac ni adawn dŷ ein Duw. Nehemeia 10:35-39

Barddoniaeth

At Dduw y ceisiaf, ac at Dduw y cyflwynaf fy achos: yr hwn sy'n gwneud pethau mawrion ac anchwiliadwy; pethau rhyfeddol heb nifer: yr hwn sy'n rhoi glaw ar y ddaear, ac yn anfon dyfroedd ar y meysydd: Job 5:8-10

Gwnaethost iddo arglwyddiaethu ar weithredoedd dy ddwylo; gosodaist bopeth dan ei draed: Pob defaid ac ychen, ie, a bwystfilod y maes; adar yr awyr, a physgod y môr, a phopeth sy'n mynd trwy lwybrau'r moroedd. O ARGLWYDD ein Harglwydd, mor ardderchog yw dy enw yn yr holl ddaear! Salm 8:6-9

Y mae'n peri i'r glaswellt dyfu i'r anifeiliaid, a pherlysiau i wasanaethu dyn: er mwyn iddo ddwyn bwyd allan o'r ddaear; a gwin sy'n llawenhau calon dyn, ac olew i wneud i'w wyneb ddisgleirio, a bara sy'n cryfhau calon dyn. Salm 104:14-15

Y mae'n troi'r anialwch yn ddŵr llonydd, a thir sych yn ffynhonnau dŵr. Ac yno y mae'n gwneud i'r newynog drigo, fel y gallant baratoi dinas i fyw ynddi; ac yn hau'r meysydd, ac yn plannu gwinllannoedd, a all ddwyn ffrwyth cynnydd. Y mae'n eu bendithio hefyd, fel y maent yn amlhau'n fawr; ac nid yw'n gadael i'w hanifeiliaid leihau. Salm 107:35-38

Dos at y morgrugyn, ti ddiogyn; ystyria ei ffyrdd, a bydd ddoeth: yr hwn heb arweinydd, goruchwyliwr, na llywodraethwr, sy'n darparu ei fwyd yn yr haf, ac yn casglu ei fwyd yn y cynhaeaf. Diarhebion 6:6-8

Y mae'r sawl sy'n casglu yn yr haf yn fab doeth: ond y sawl sy'n cysgu yn y cynhaeaf yw'r sawl sy'n peri cywilydd. Diarhebion 10:5

Y sawl sy'n trin ei dir a gaiff ddigon o fara: ond y sawl sy'n dilyn pobl ofer sydd heb ddealltwriaeth. Diarhebion 12:11

Mae llawer o fwyd yng nghrëwr y tlodion: ond mae un a ddinistrir am ddiffyg barn. Diarhebion 13:23

Lle nad oes ychen, y mae'r crud yn lân: ond trwy nerth yr ych y mae llawer o gynnydd. Diarhebion 14:4

Ni fydd y diog yn aredig oherwydd yr oerfel; am hynny bydd yn cardota yn y cynhaeaf, ac ni fydd ganddo ddim. Diarhebion 20:4

Aethum heibio i faes y diog, a heibio i winllan y dyn di-ddeall; ac wele, yr oedd wedi tyfu drain drosto i gyd, a danadl poethion wedi gorchuddio ei wyneb, a'i wal gerrig wedi'i thorri i lawr. Yna gwelais, ac ystyriais yn dda: edrychais arno, a derbyniais addysg. Eto ychydig o gwsg, ychydig o gwsg, ychydig o blygu dwylo i gysgu: Felly y daw dy dlodi fel un yn teithio; a'th angen fel dyn arfog. Diarhebion 24:30-34

Bydd ddiwyd i wybod cyflwr dy braidd, ac edrych yn ofalus ar dy fuchesi. Oherwydd nid yw cyfoeth am byth: ac a yw'r goron yn para o genhedlaeth i genhedlaeth? Mae'r gwair yn ymddangos, a'r glaswellt tyner yn dangos ei hun, a llysiau'r mynyddoedd yn cael eu casglu. Mae'r ŵyn ar gyfer dy ddillad, a'r geifr yw gwerth y maes. A bydd digon o laeth geifr i ti ar gyfer dy fwyd, ar gyfer bwyd dy deulu, ac ar gyfer cynnal dy forynion. Diarhebion 27:23-27

Y sawl sy'n trin ei dir a gaiff ddigon o fara: ond y sawl sy'n dilyn pobl ofer a gaiff ddigon o dlodi. Diarhebion 28:19

Y mae hi’n ystyried maes, ac yn ei brynu: â ffrwyth ei dwylo y mae hi’n plannu gwinllan. Diarhebion 31:16

Hefyd, elw’r ddaear sydd i bawb: y brenin ei hun sy’n cael ei wasanaethu gan y maes. Pregethwr 5:9

Holl lafur dyn sydd ar gyfer ei enau, ac eto ni chaiff ei chwant ei ddiwallu. Pregethwr 6:7

Yr hwn sy'n sylwi ar y gwynt, ni hau; a'r hwn sy'n edrych ar y cymylau, ni medi. Yn y bore heua dy had, a gyda'r hwyr na atalia dy law: oherwydd ni wyddost pa un a lwydda, naill ai hyn neu hynny, neu a fyddant ill dau yr un mor dda. Pregethwr 11:4,6

Proffwydi

A bydd dy glustiau’n clywed gair y tu ôl i ti, yn dweud, ‘Dyma’r ffordd, rhodiwch ynddi,’ pan droioch i’r dde, a phan droioch i’r chwith. Byddwch hefyd yn halogi gorchudd dy ddelweddau cerfiedig o arian, ac addurn dy ddelweddau tawdd o aur: byddi’n eu taflu ymaith fel brethyn mislif; byddi’n dweud wrtho, ‘Dos oddi yma.’ Yna y rhoddir glaw i’th had, yr hwn a heui di’r ddaear ag ef; a bara cynnyrch y ddaear, a bydd yn fras ac yn helaeth: yn y dydd hwnnw y pora dy wartheg mewn porfeydd eang. Bydd yr ychen hefyd a’r asynnod ifanc sy’n tywallt y ddaear yn bwyta porthiant glân, yr hwn a nithio â’r rhaw ac â’r ffan. Eseia 30:21-24

Gwyn eich byd chwi sy’n hau wrth ymyl pob dyfroedd, sy’n anfon traed yr ych a’r asyn allan yno. Eseia 32:20

A bydd y tir cras yn mynd yn llyn, a'r tir sychedig yn ffynhonnau dŵr: yn nhrigfan dreigiau, lle bydd pob un yn gorwedd, bydd glaswellt gyda chorsen a brwyn. Eseia 35:7

Pam yr ydych yn gwario arian am yr hyn nad yw'n fara? a'ch llafur am yr hyn nad yw'n rhoi digon? Gwrandewch yn astud arnaf, a bwytewch yr hyn sydd dda, a bydded i'ch enaid ymhyfrydu mewn braster. Eseia 55:2

Oherwydd fel y daw'r glaw i lawr, a'r eira o'r nefoedd, ac ni ddychwel yno, ond y mae'n dyfrhau'r ddaear, ac yn ei gwneud hi'n ffrwythloni ac yn blaguro, fel y gall roi had i'r heuwr, a bara i'r bwytäwr: Felly y bydd fy ngair sy'n mynd allan o'm genau: ni ddychwel ataf yn wag, ond fe gyflawna'r hyn a ewyllysiaf, a bydd yn llwyddo yn y peth yr anfonais ef ato. Eseia 55:10-11

Oherwydd fel hyn y dywed yr ARGLWYDD wrth wŷr Jwda a Jerwsalem, Torrwch eich tir braenar, ac na heuwch ymhlith drain. Jeremeia 4:3

Daeth gair yr ARGLWYDD ataf eto, gan ddweud, Fab dyn, pan becho'r wlad yn fy erbyn trwy droseddu'n ddifrifol, yna yr estynnaf fy llaw arni, a thorraf ffon ei bara, ac anfonaf newyn arni, a thorraf ddyn ac anifail ohoni: Eseciel 14:12-13

Fe'i plannwyd mewn pridd da wrth ddyfroedd llawer, er mwyn iddo ddwyn canghennau, ac er mwyn iddo ddwyn ffrwyth, er mwyn iddo fod yn winwydden hardd. Eseciel 17:8

A byddwch yn trigo yn y wlad a roddais i'ch tadau; a byddwch yn bobl i mi, a minnau'n Dduw i chwi. Byddaf hefyd yn eich achub rhag eich holl aflendid: a galwaf am yr ŷd, ac yn ei gynyddu, ac ni osodaf newyn arnoch. A byddaf yn amlhau ffrwyth y coed, a chynnyrch y maes, fel na fyddwch yn derbyn mwyach warth newyn ymhlith y cenhedloedd. Yna y cofiwch eich ffyrdd drwg eich hun, a'ch gweithredoedd nad oeddent yn dda, a byddwch yn ffieiddio eich hunain yn eich golwg eich hun am eich camweddau ac am eich ffieidd-dra. Eseciel 36:28-31

Heuwch i chi'ch hunain mewn cyfiawnder, medwch mewn trugaredd; torrwch eich tir braenar: oherwydd y mae'n bryd ceisio'r ARGLWYDD, nes iddo ddod a glawio cyfiawnder arnoch. Hosea 10:12

A minnau hefyd a roddais i chwi lanhad dannedd yn eich holl ddinasoedd, ac eisiau bara yn eich holl leoedd: eto ni ddychwelasoch ataf fi, medd yr ARGLWYDD. A minnau hefyd a ataliais y glaw oddi wrthych, pan oedd eto dri mis i'r cynhaeaf: a pherais iddo lawio ar un ddinas, ac ni pherais iddo lawio ar ddinas arall: glawiwyd un darn arno, a'r darn na lawiodd arno a wywodd. Felly crwydrodd dwy neu dair dinas i un ddinas, i yfed dŵr; ond ni chawsant eu digoni: eto ni ddychwelasoch ataf fi, medd yr ARGLWYDD. Trewais chwi â chwalfa a llwydni: pan gynyddodd eich gerddi a'ch gwinllannoedd a'ch coed ffigys a'ch coed olewydd, y llyngyr palmwydd a'u difaodd: eto ni ddychwelasoch ataf fi, medd yr ARGLWYDD. Anfonais yn eich plith y pla yn ôl dull yr Aifft: lleddais eich gwŷr ieuainc â'r cleddyf, a chymerais eich meirch ymaith; a pherais i drewdod eich gwersylloedd ddod i fyny i'ch ffroenau: eto ni ddychwelasoch ataf fi, medd yr ARGLWYDD. Amos 4:6-10

Er na fydd y ffigysen yn blodeuo, ac na fydd ffrwyth yn y gwinwydd; bydd llafur yr olewydd yn methu, a'r meysydd ni fyddant yn rhoi cig; bydd y praidd yn cael ei dorri ymaith o'r gorlan, ac ni fydd gwartheg yn y stablau: Eto byddaf yn llawenhau yn yr ARGLWYDD, byddaf yn llawenhau yn Nuw fy iachawdwriaeth. Habacuc 3:17-18

Ai amser yw hi i chwi, chwi, drigo yn eich tai â nenfwd, a’r tŷ hwn yn adfeilion? Yn awr gan hynny fel hyn y dywed ARGLWYDD y lluoedd; Ystyriwch eich ffyrdd. Hauasoch lawer, a dwyn ychydig i mewn; bwytaasoch, ond nid oes gennych ddigon; yfedasoch, ond nid ydych yn cael eich digoni; dilladasoch, ond nid oes cynnes; a’r sawl sy’n ennill cyflog, sy’n ennill cyflog i’w roi mewn cwd â thyllau. Fel hyn y dywed ARGLWYDD y lluoedd; Ystyriwch eich ffyrdd. Haggai 1:4-7

Oherwydd bydd yr had yn ffynnu; bydd y winwydden yn rhoi ei ffrwyth, a'r ddaear yn rhoi ei chynnyrch, a'r nefoedd yn rhoi eu gwlith; a byddaf yn gwneud i weddill y bobl hyn feddiannu'r holl bethau hyn. Sechareia 8:12

Dewch â’r holl ddegwm i’r drysordy, fel y byddo bwyd yn fy nhŷ i, a phrofwch fi yn awr â hyn, medd ARGLWYDD y lluoedd, os na agoraf ffenestri’r nefoedd i chwi, a thywallt fendith i chwi, fel na fydd digon o le i’w derbyn. A cheryddaf y difarwr er eich mwyn, ac ni ddifetha efe ffrwyth eich tir; ac ni fydd eich gwinwydden yn bwrw ei ffrwyth cyn yr amser yn y maes, medd ARGLWYDD y lluoedd. A bydd yr holl genhedloedd yn eich galw’n fendigedig: oherwydd byddwch yn wlad hyfryd, medd ARGLWYDD y lluoedd. Malachi 3:10-12

Efengylau

Yna meddai wrth ei ddisgyblion, “Y mae’r cynhaeaf yn wir yn helaeth, ond y gweithwyr yn brin; gweddïwch felly ar Arglwydd y cynhaeaf, ar iddo anfon gweithwyr i’w gynhaeaf.” Mathew 9:37-38

Ac efe a lefarodd lawer wrthynt mewn damhegion, gan ddywedyd, Wele, aeth heuwr allan i hau; ac wedi iddo hau, syrthiodd rhai hadau wrth ymyl y ffordd, a daeth yr adar a'u difa. Syrthiodd rhai ar fannau creigiog, lle nad oedd ganddynt lawer o ddaear: ac yn y fan a'r lle tyfasant i fyny, am nad oedd ganddynt ddyfnder daear: A phan gododd yr haul, llosgwyd hwynt; ac am nad oedd ganddynt wreiddyn, gwywasant. A syrthiodd rhai ymhlith drain; a thyfodd y drain i fyny, a'u tagu: Ond syrthiodd eraill i dir da, ac a ddug ffrwyth, rhai ganwaith, rhai drigainwaith, rhai trigainwaith. Pwy bynnag sydd ganddo glustiau i wrando, gwrandawed. Mathew 13:3-9

Dammeg arall a osododd iddynt, gan ddywedyd, Y mae teyrnas nefoedd yn debyg i ronyn o had mwstard, a gymerodd dyn, ac a heuodd yn ei faes: Yr hwn yn wir yw'r lleiaf o'r holl hadau: ond pan fyddo wedi tyfu, efe yw'r mwyaf ymhlith y perlysiau, ac a ddaw'n goeden, fel y daw adar yr awyr, ac a nytha yn ei changhennau. Mathew 13:31-32

Am hynny y dywedodd efe wrthynt, Y mae’r cynhaeaf yn wir yn fawr, ond y llafurwyr yn ychydig: gweddïwch gan hynny ar Arglwydd y cynhaeaf, ar iddo anfon llafurwyr i’w gynhaeaf. Luc 10:2

Dywedodd hefyd y ddameg hon; Yr oedd gan ŵr ffigysbren wedi’i blannu yn ei winllan; ac efe a ddaeth ac a geisiodd ffrwyth arno, ac ni chafodd ddim. Yna dywedodd wrth y gwinllanwr, Wele, yr wyf fi wedi dod i geisio ffrwyth ar y ffigysbren hwn, ac ni chafodd ddim: tor ef i lawr; pam y mae’n ei

ddifetha’r ddaear? Ac atebodd efe a ddywedodd wrtho, Arglwydd, gad iddo eleni hefyd, nes i mi gloddio o’i gwmpas, a’i dail: Ac os bydd yn dwyn ffrwyth, da: ac os na, yna wedi hynny fe’i torri i lawr. Luc 13:6-9

Onid ydych chi'n dweud, 'Mae pedwar mis eto, ac yna daw'r cynhaeaf? Wele, rwy'n dweud wrthych, Codwch eich llygaid, ac edrychwch ar y meysydd; oherwydd y maent eisoes yn wyn i'w cynaeafu. A'r hwn sy'n meddu sydd yn derbyn cyflog, ac yn casglu ffrwyth i fywyd tragwyddol: fel y gallo'r hwn sy'n hau a'r hwn sy'n meddu lawenhau gyda'i gilydd.' Ioan 4:35-36

Yn wir, yn wir, meddaf i chwi, Oni bai bod y ŷd gwenith yn syrthio i'r ddaear ac yn marw, y mae'n aros ar ei ben ei hun: ond os bydd yn marw, y mae'n dwyn llawer o ffrwyth. Ioan 12:24

Yna cyn gynted ag y daethant i dir, gwelsant dân glo yno, a physgod wedi'u gosod arno, a bara. Dywedodd Iesu wrthynt, Dewch â rhai o'r pysgod a ddaliasoch yn awr. Ioan 21:9-10

Eto ni adawodd ei hun heb dystiolaeth, gan iddo wneuthur daioni, a rhoi inni law o’r nefoedd, a thymhorau ffrwythlon, gan lenwi ein calonnau â bwyd a llawenydd. Actau 14:17

Epistolau

Ond hyn yr wyf yn ei ddweud, yr hwn sy'n hau'n gynnil, bydd yn medi'n gynnil hefyd; a'r hwn sy'n hau'n helaeth, bydd yn medi'n helaeth hefyd. 2 Corinthiaid 9:6

Ac y mae Duw yn gallu gwneud i bob gras fod yn helaeth tuag atoch; fel y galloch, gan fod gennych bob amser ddigon ym mhob peth, ddigonedd i bob gwaith da: (Megis y mae'n ysgrifenedig, Efe a wasgarodd; efe a roddodd i'r tlodion: ei gyfiawnder ef a erys am byth. A'r hwn sy'n gweini had i'r heuwr, a weini fara i'ch bwyd, ac a amlhao'r had a heuwyd, ac a gynyddu ffrwyth eich cyfiawnder;) Gan gael eich cyfoethogi ym mhob peth i bob haelioni, yr hwn sydd trwom ni yn peri diolchgarwch i Dduw. 2 Corinthiaid 9:8-11

A pheidiwn â blino ar wneud daioni: oherwydd yn yr amser priodol y byddwn yn medi, os na fyddwn yn blino. Galatiaid 6:9

Oherwydd hyd yn oed pan oeddem gyda chwi, fe orchmynnom hyn i chwi, os nad oedd rhywun am weithio, na ddylai fwyta chwaith. 2 Thesaloniaid 3:10

Apocryffa

Oherwydd fel y mae'r llafurwr yn hau llawer o had ar y ddaear, ac yn plannu llawer o goed, ac eto nid yw'r peth a heuwyd yn dda yn ei dymor yn tyfu, ac nid yw'r cyfan a blannwyd yn gwreiddio: felly y mae am y rhai a heuwyd yn y byd; ni fyddant i gyd yn cael eu hachub. 2 Esdras 8:41

Fel y mae had y llafurwr yn darfod, os na ddaw i fyny, ac os na dderbynia dy law yn ei amser priodol; neu os daw gormod o law, a'i lygru: Felly hefyd y mae dyn yn darfod, yr hwn a luniwyd â'th ddwylo, ac a elwir yn ddelw dy hun, oherwydd dy fod yn debyg iddo, yr hwn er ei fwyn y gwnaethost bob peth, ac y cyffelybaist ef i had y llafurwr. 2 Esdras 8:43-44

Ac efe a’m hatebodd, gan ddywedyd, Fel y mae’r maes, felly hefyd y mae’r had; fel y mae’r blodau, felly hefyd y mae’r lliwiau; fel y mae’r gweithiwr, felly hefyd y mae’r gwaith; ac fel y mae’r amaethwr ei hun, felly hefyd y mae ei amaethyddiaeth: oherwydd amser y byd oedd hi. 2 Esdras 9:17

...oherwydd mewn balchder y mae dinistr a llawer o drafferth, ac mewn anlladrwydd y mae pydredd ac angen mawr: oherwydd mam newyn yw anlladrwydd. Tobit 4:13

Felly gwnaeth y llanc fel y gorchmynnodd yr angel iddo; ac wedi iddynt rostio’r pysgodyn, hwy a’i bwytasant: yna aethant ill dau ar eu ffordd, nes iddynt nesáu at Ecbatane. Tobit 6:5

A gwyn ei fyd yr eunuch, yr hwn ni wnaeth gamwedd â'i ddwylo, ac ni ddychmygodd bethau drwg yn erbyn Duw: canys iddo ef y rhoddir rhodd arbennig ffydd, ac etifeddiaeth yn nheml yr Arglwydd yn fwy derbyniol i'w feddwl ef. Doethineb Solomon 3:14

Na chasáu waith llafurus, na ffermio, yr hwn a ordeiniodd y Goruchaf. Sirach 7:15

Yr hwn sy'n trin ei dir, bydd yn cynyddu ei bentwr: a'r hwn sy'n plesio dynion mawr, bydd yn cael maddeuant am anwiredd. Sirach 20:28

Pan fyddi wedi cael meddiant ffrwythlon drwy’r holl faes, heua ef â’th had dy hun, gan ymddiried yn ddaioni dy stoc. Sirach 26:20

Yna y buont yn trin eu tir mewn heddwch, a rhoddodd y ddaear ei chynnyrch, a choed y maes eu ffrwyth. 1 Macabeaid 14:8

Llyfrau Anghofiedig Eden

Felly mae'n rhaid i'r bobl ymroi i amaethyddiaeth a thrin y pridd fel y gallant drwy hyn gael cyflenwad toreithiog o gnydau. Yn y modd hwn mae trin pob math yn cael ei gynnal a chynhaeaf toreithiog yn cael ei fedi yn yr holl dir uchod. Llythyr Aristeas 5:9-10

Drwy fudo o’r ardaloedd gwledig ac ymgartrefu yn y ddinas, daeth pobl y wlad â gwarth ar amaethyddiaeth: ac felly i’w hatal rhag ymgartrefu yn y ddinas, cyhoeddodd y brenin orchmynion na ddylent aros ynddi am fwy nag ugain diwrnod. Llythyr Aristeas 5:13

Felly, fy mhlant, peidiwch â rhoi sylw i brydferthwch menywod, na rhoi eich bryd ar eu materion hwy; ond rhodiwch mewn uniondeb calon yn ofn yr Arglwydd, a llafuriwch ar weithredoedd da, ac ar astudio ac ar eich praidd, nes i'r Arglwydd roi i chi wraig, yr hon y mae'n ei hewyllysio, fel na ddioddefwch fel y gwnes i. Testament Reuben 2:1

Plygwch eich cefn i amaethyddiaeth, a llafuriwch mewn llafur ym mhob math o amaethyddiaeth, gan offrymu rhoddion i'r Arglwydd gyda diolchgarwch. Oherwydd â blaenffrwyth y ddaear y bendithia'r Arglwydd chwi, fel y bendithiodd yr holl saint o Abel hyd yn hyn. Oherwydd ni roddir i chwi unrhyw ran arall nag o fraster y ddaear, y mae ei ffrwythau'n cael eu codi trwy lafur.

Oherwydd bendithiodd ein tad Jacob fi â bendithion y ddaear a blaenffrwyth. Testament Issachar 1:39-42

Fi oedd y cyntaf i wneud cwch i hwylio ar y môr, oherwydd rhoddodd yr Arglwydd ddealltwriaeth a doethineb i mi ynddo. A gollyngais lyw y tu ôl iddo, ac estynnais hwyl ar ddarn pren unionsyth arall yn y canol. A hwyliais ynddo ar hyd y glannau, gan ddal pysgod i dŷ fy nhad nes i ni ddod i'r Aifft. A thrwy dosturi rhannais fy nal gyda phob dieithryn. Ac os oedd dyn yn ddieithryn, neu'n sâl, neu'n oedrannus, berwais y pysgod, a'u paratoi'n dda, a'u cynnig i bob dyn, yn ôl yr angen am bob dyn, gan alaru a thosturio tuag atynt. Am hynny hefyd y bodlonodd yr Arglwydd fi â digonedd o bysgod wrth ddal pysgod; oherwydd y mae'r sawl sy'n rhannu gyda'i gymydog yn derbyn llawer mwy gan yr Arglwydd. Am bum mlynedd daliais bysgod a rhoi ohonynt i bob dyn a welais, a digon i holl dŷ fy nhad. Ac yn yr haf daliais bysgod, ac yn y gaeaf cadwais ddefaid gyda fy mrodyr. Testament Sabulon 2:6-13